

Peter Orrys tale ved de danske årsmøder i Sydslesvig

Taler

Peter Orry
Seniorredaktør, JydskeVestkysten

Dato

30. maj 2026

Sted

Spejdergården Tydal, Tydal 1,
24852 Eggebek, Tyskland

1 Kære danske venner

Mange tak for invitationen. Det er altid en fornøjelse at få lov at tale til jeres årsmøder. Man kan mærke, at I hygger jer. Børnene leger, de voksne nyder at
5 være sammen, Dannebrog er hejst, og solen skinner næsten altid.

Så ren idyl – spørgsmålstejn? Ja, lige nu. Men også i fremtiden? Det er desværre ikke sikkert. Jeg vil ikke male noget undergangsbillede, men der lurder trusler udefra mod vores måde at leve på. Dem vender jeg tilbage til, men først vil jeg
10 konstatere, at temaet for årsmøderne i år passer perfekt til situationen.
”Friheden til at være nogen”, hedder det. Den frihed har I, og I har valgt at bruge den til at være danske. Til at være demokrater og til at tro på det enkelte menneskes frihed til netop at være dem, de har lyst til. I tror på friheden til at betragte forskellighed ikke som en grund til konflikt, men som en berigelse i
15 jeres hverdag som mindretal.

Men friheden er ikke bare en gave. Den forpligter også. Den skal forsvares hver dag. Ikke kun mod militære aggressioner som Putins umenneskelige krig mod Ukraine, men også mod mere snigende aggressorer, som ofte forklæder sig i
20 jakkesæt og slips som demokratiske politikere. Friheden har historisk altid været under pres. Det er den også i dag og faktisk mere end tidligere. Verden har ikke nået et perfekt stadium af frihed og demokrati. Tværtimod – det går tilbage. Det viser tørre tal.

25 Det demokratiske institut ved universitet i Göteborg vurderer hvert år demokratiet i alle verdens 202 lande ud fra objektive kriterier. Rapporten for 2025 er netop kommet og viser, at demokratiet i verden er sunket tilbage til niveauet for 1978. Sølle syv procent af verdens befolkning lever i renlivede

30 demokratier, mens 74% procent eller cirka seks milliarder lever i autokratier,
som er mere eller mindre diktatoriske og ikke har frie valg. Og i den traditionelle
vestlige verden – USA og Vesteuropa – er man nu på det laveste niveau i mere
end 50 år. Og det er USA, der trækker ned. Det er utroligt at skulle sige det om
35 verdens ældste demokrati, som 4. juli fylder 250 år, at det ikke længere er et
demokrati. USA har mistet sin status som et såkaldt liberalt demokrati og er nu
kun i næstbedste kategori – placeret som nummer 51 på listen over de mest
demokratiske lande. I parentes bemærket: Danmark er nummer 1 og Tyskland
nummer 15.

40 Men i USA er den altså helt gal. Donald Trump angriber og retsforfølger
politiske modstandere. Han indsætter sin egne dommere. Han ignorerer
domme, han ikke er enig i. Han koncentrerer magten om sig selv. Han indfører
tankepoliti på universiteterne. Han indskrænker ytringsfriheden. Han
retsforfølger og udelukker kritiske medier. Og han kalder medierne for
45 demokratiets fjende. Han gør alle de ting, en kommende diktator gør. Som
Putin har gjort i Rusland, og som Erdogan gør i Tyrkiet.

Der er de rene diktatorer, som vi nemt kan kende, men vi skal være om muligt
endnu mere på vagt over for dem, der her i Europa optræder som pæne og
50 udadtil demokratiske politikere. Dem, der i det små gør, hvad Trump gør i
USA. Dem som hylder Trump og er venligt stemt over for Putin. Dem, som
kalder medierne for løgnagtige. Dem som opildner til konflikt mellem gruppe i
samfundet. De kan komme fra både højre og venstre – og lige nu mest fra højre.
I har jeres AfD her i Tyskland, og vi har vores Dansk Folkeparti og andre i
55 Danmark. Hvert land har sine.

Det, de gør, er at nedbryde den tillid, vores demokratier bygger på. Tillid ikke
bare til hinanden på tværs af forskelligheder, men også tilliden til samfundets
institutioner. Tilliden til, at vores myndigheder styrer landene nogenlunde
60 fornuftigt. Tilliden til, at domstolene dømmer retfærdigt. Den tillid går de til
angreb på for at skabe vrede, som skal sikre dem opbakning og magt.

Så når vi skal bekæmpe dem, skal vi ikke forbyde dem, men forsvare tilliden. Og
her kommer ytringsfrihed og frie medier ind i billedet. Det er min hjertesag.
65 Ikke bare fordi jeg har arbejdet med journalistik og medier i mere end 40 år, men
fordi jeg helt nede i maven tror på, at fakta er det eneste, der holder vores
samfund sammen. Når man har frie medier, har man faktisk tjekket indhold om

70 samfundet og dets problemer, som man kan stole på. Så kan man diskutere
løsninger på problemerne på en fælles baggrund af viden. Men Hvis man
mangler den fælles baggrund, kalder man ofte fakta for løgn og kan derfor ikke
finde løsninger. Så kommer de konflikter og dybe grøfter mellem forskellige
grupper, som giver næring til had mod systemet og politiske modstandere.
75 Præcis det had, som yderfløjene bygger på. Derfor har vi mere brug for frie og
faktabaserede, klassiske medier end nogensinde til at levere fakta, vi kan stole på.

80 Modsætningen til de frie medier er de såkaldte sociale medier. For mig er det et
helt forkert navn. De er ikke sociale, men rent kommercielle platforme, som
alene har til formål at omsætte vores tid til data, de sælger til annoncører. Ofte til
kriminelle annoncører, der vil sælge ulovlige varer som narkotika, våben og
børneporno. Og de såkaldt sociale medier er bestemt heller ikke medier, fordi
enhver kan lægge hvad som helst ud, uden at nogen tjekker noget som helst eller
tager ansvar for indholdet. Så her trives halve sandheder side om side med helt
85 bevidste løgne og falsk indhold. Som da Danfoss-formand Jørgen Mads Clausen
for et par uger siden blev løjet død i et opslag på Facebook. Mange udtrykte
kondolence, indtil JydskeVestkysten aflivede historien med en opringning til
Danfoss.

90 Løgn og latin er der altså nok af derude. Derfor siger det meget om DF's
formand, Morten Messerschmidt, at han for nylig opfordrede danskerne til at
opsige deres abonnementer på klassiske medier og i stedet søge "rigtig
information" på sociale medier.

95 Jeg vil inderligt opfordre jer til at gøre det modsatte. Brug de klassiske,
redigerede medier. Brug jeres egen Flensborg Avis og husk at forlange af den, at
den skal være kritisk også over for jer selv. Brug Flensburger Tageblatt og shz's
andre lokale medier. Brug NDR og de andre public service-medier. Her får I
information, I kan stole på, og som I kan bruge, når I skal finde fælles løsninger
med andre grupper i samfundet. Vi er nemlig så heldige, at vi både i Danmark
100 og Tyskland ligger højt på endnu et vigtigt index over verdens lande,
pressefrihedsindekset fra Reporters Without Borders. Danmark er på den
seneste liste nummer fire og Tyskland nummer 14, mens USA selvfølgelig er
røget yderligere syv pladser ned som nummer 64 placeret mellem Botswana og
Panama.

105 Så brug jeres klassiske medier og husk at abonnere på dem, for god journalistik
koster penge at producere. Der har aldrig været et demokrati uden frie medier

eller et diktatur med frie medier, så det betyder alverden.

110 Derfor er vi også JydskeVestkysten fortsat meget begejstrede for det samarbejde
mellem de fire grænseleksmedier, som vi tog initiativ til i 2013. Vores partnere
er Flensborg Avis, sh:z og Der Nordschleswiger i Sønderjylland. Vi kan frit og
gratis bruge hinandens indhold, så I i Flensborg Avis får historier fra
Sønderjylland, mens JydskeVestkystens læsere får de bedste historier fra
115 Sydslesvig. Vi laver også journalistiske projekter sammen – senest om 10-års
jubilæet for grænsekontrollen, som vi er inderligt imod. Og vi samarbejder for at
sende et signal om, at det i vores grænselesland er vigtigere at samarbejde om
fremtiden end at se tilbage på konflikter i fortiden. Så også her kan I få klassisk
og faktatjekket journalistik, som skaber tillid på tværs af både mennesker og
120 grænser.

Og så skal jeg ikke plage jer med hverken mere reklame for vores medier, flere tal
eller flere formaninger, men tværtimod sige en varm tak til jer. Ikke kun for jeres
tålmodighed med min alt for lange tale, men også for, at I har valgt at bruge
friheden til at være nogen - til at være netop jer. I er et forbillede på fredelig
125 sameksistens i en lidt dystert verden. Jeg bringer jer en stor tak og hilsen fra det
gamle land.

Tak igen for invitationen, tak for ordet og fortsat godt årsmøde.

130

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

135

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/peter-orrys-tale-ved-de-danske-arsmøder-i-sydslesvig>

140

145